

2026

Lærerplan 2026 -2027

BØRNEUNIVERSET, SCT. GEORGS VUGGESTUE
& DAGPLEJEN DISTRIK SØNDERMARK

DAGTILBUD SØNDERMARK | Lindvigsvej 4, 8700 Horsens

Indhold

Velkommen til Dagtilbud Søndermark – hvem er vi?	3
Børneuniverset	3
Sct. Georgs Vuggestue	3
Dagplejen	3
Personalet	3
Nærområdet & kulturen	3
Måltider	3
Forældresamarbejde	4
Opstart i institutionen og dagplejen	4
Børn i udsatte positioner.....	4
Overgange fra vuggestue til børnehave, skole eller anden institution	5
Evaluering	6
Børnesyn og sprogstrategi i Dagtilbud Søndermark	7
Dannelse og børneperspektiv - Leg, læring og børnefællesskaber	8
Dannelse	8
Børnefællesskaber	8
Leg	8
Læring	8
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	9
Inddragelse af lokalsamfundet og nærmiljøet	9
Forskning TRoLD – Trivsel og legedeltagelse i dagtilbud	9
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	10
Den pædagogiske lærerplan i Dagtilbud Søndermark.....	10
De seks læreplanstemaer	11
Alsidig personlig udvikling	12
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	12
Praksiseksempler fra dagtilbuddet.....	12
Relationer	12
Hverdagsrutiner.....	12
Fællesskaber	12
Fysisk læringsmiljø.....	12
Social udvikling	13
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	13
Praksiseksempler fra dagtilbuddet.....	13
Relationer	13
Hverdagsrutiner.....	13

Fællesskaber	13
Fysisk læringsmiljø.....	13
Kommunikation og sprog	14
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	14
Praksiseksempler fra dagtilbuddet.....	14
Relationer	14
Hverdagsrutiner.....	14
Fællesskaber	14
Fysisk læringsmiljø.....	14
Krop, sanser og bevægelse.....	15
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	15
Praksiseksempler fra dagtilbuddet.....	15
Relationer	15
Hverdagsrutiner.....	15
Fællesskaber	15
Fysisk læringsmiljø.....	15
Natur, udeliv og science.....	16
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	16
Praksiseksempler fra dagtilbuddet.....	16
Relationer	16
Hverdagsrutiner.....	16
Fællesskaber	16
Fysisk læringsmiljø.....	16
Kultur, æstetik og fællesskab	17
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	17
Praksiseksempler fra dagtilbuddet.....	17
Relationer	17
Hverdagsrutiner.....	17
Fællesskaber	17
Fysisk læringsmiljø.....	17

Velkommen til Dagtilbud Søndermark – hvem er vi?

Dagtilbud Søndermark består af Børneuniverset, Sct. Georgs Vuggestue og Dagplejen.

Børneuniverset

- er normeret til 230 børn i alderen fra 0 – 6 år
- er en integreret institution med 6 vuggestuegrupper og 6 børnehavegrupper
- er fordelt på 4 teams: gul, blå, rød og grøn gang
- ligger på Lindvigsvej 4 hvor vi deler bygninger med Sønderbro Skole
- arbejder med at skabe den bedste overgang til skolen
- sikrer genkendelighed ved at åbne og lukke i to teams i fællesrum

Sct. Georgs Vuggestue

- er normeret til 36 børn i alderen fra 0 – 3 år
- består af 3 vuggestuer
- sikrer den bedste start og slutning på dagen ved at åbne og lukke på en stue
- ligger på Frederiks Bajers Gade 28, og er forbundet til Børneuniverset via en lille sti
- arbejder på at skabe den bedste overgang til børnehaven

Dagplejen

- består af i alt 3 dagplejere som bor i distriktet
- er tilknyttet hvert sit team i Dagtilbuddet, hvor børnene ifm. ferier og andet fravær er i gæstepasning
- arbejder på at skabe den bedste overgang til børnehaven

Personalet

I Dagtilbud Søndermark har vi høj andel af faguddannet personale. Over 85 % af vores ansatte har en uddannelse, enten som pædagog eller pædagogisk assistent.

Som udgangspunkt er der 2 pædagoger og 1 pædagogisk assistent i vores vuggestuegrupper og 2 pædagoger og 1 pædagogisk assistent i vores børnehavegrupper.

Alle dagplejere i området er uddannet pædagogiske assistenter.

Nærområdet & kulturen

Vi har gode muligheder for at gøre brug af naturen og nærområdet/lokalmiljøet, da vi har et stort grønt område lige bag ved institutionen samt Bygholm park, som er i nærheden og er et yndet udflugtssted.

Dagtilbud Søndermark er et område med stor mangfoldighed af kulturer, sprog og nationaliteter. Vi ser dette som en stor ressource, som bidrager til at give børn og forældre et indblik i og forståelse for, at vi ikke alle er ens, men hver for sig er vi unikke, og sammen er vi fantastiske.

Måltider

I dagtilbud Søndermark tilbyder vi fuldkost og har sølvmærke i økologi. Maden produceres i vores eget køkken og tilbyder stor variation som både tilpasses årstiden og højtider.

Der tilbydes sikkerhed for særkost.

Forældresamarbejde

Vi prioriterer et åbent og ærligt samarbejde med forældrene omkring deres barns trivsel, udvikling og læring i fællesskabet. Sammen tager vi ansvar for at skabe de bedste betingelser for det enkelte barn.

Opstart i institutionen og dagplejen

Vi støtter forældrene i opstarten til at få en forståelse for institutionslivet og skabe en gensidig tryghed som har en indvirkning på familiens og barnets tilknytning til personalet samt omgivelserne. For at give barnet mest mulig omsorg og en tryk opstart tilrettelægges individuel opstartsplan for det enkelte barn.

Ved opstart modtager forældrene et velkomstbrev på mail. Heri står hvilken stue, barnet skal gå på, samt navn på kontaktpædagogen og et telefonnummer til stuen. Senest 14 dage før barnet starter, bliver forældrene inviteret til en velkomstsamtale, hvor forældre og personale deler viden med hinanden om barnet.

Når barnet har været i dagtilbuddet/dagplejen i 3-4 måneder, inviteres forældrene til en trivselssamtale om barnets opstart, den generelle trivsel og udvikling. Er der et ønske fra forældre eller medarbejder i forhold til et møde omkring barnets trivsel, udvikling og læring er dette altid en mulighed.

Hver stue udsender nyhedsbrev på AULA, som kan bestå af billeder, videoer, praktiske informationer samt info om lærerplaner, kommende aktiviteter og hvad stuen er optaget af. Vores gennemgående kommunikationsplatform er AULA og telefonisk kontakt.

Børn i udsatte positioner

Alle børn kan i perioder af deres liv være i en udsat position, hvor der sker noget i deres nære omgivelser, som udfordrer deres trivsel, udvikling og læring. I de perioder kan det enkelte barn have behov for mere støtte eller yderligere tiltag.

I samarbejde med forældrene kan der udarbejdes en handleplan, hvor der sættes mål for, hvad det pædagogiske personale samt forældrene skal arbejde med.

Der kan afholdes tværfagligt sparringsmøder med deltagelse af Tværgående Enhed for Læring, som er et team bestående af psykologer, talepædagoger, fysio- og ergoterapeuter samt skole- og dagtilbudsrådgiver, som er tilknyttet Dagtilbud Søndermark.

Her kan forældre og medarbejdere sammen få sparring på faglige problemstillinger.

Der afholdes løbende netværksmøder omkring det enkelte barn sammen med forældrene

Vi arbejder med Signs of Safety-tilgangen der er organiseret omkring tre centrale spørgsmål:

Hvad bekymrer? Hvad fungerer? Hvad skal der ske?

I arbejdet med disse spørgsmål skabes en fælles refleksion, hvorved bekymringen og det der fungerer, gøres tydeligt for alle parter.

Overgange fra vuggestue til børnehave, skole eller anden institution

Overgange i barnets liv fra dagpleje/vuggestue til børnehave og fra børnehaven til skole foregår i et tæt samarbejde med forældrene med udgangspunkt i barnets udvikling, trivsel og læring.

- Ved overgang fra vuggestue eller dagpleje til børnehave sikres en glidende overgang gennem rød tråd, hvor barnet sikres besøg til og fra den kommende børnehavegruppe
- Ifm. overgangen til skolen sikres et tæt samarbejde mellem det pædagogiske personale og skolens personale gennem fælles aktiviteter og gensidige besøg
- Ved overgang til anden institution tilbydes der overlaveringssamtale med modtagende institution

Skolefrø - Sammenhæng til børnehaveklassen

Børneuniverset skaber betingelserne for at sikre den gode overgang fra børnehaven til skolen. I dagtilbuddet heder gruppen for de kommende skolebørn 'Skolefrø'.

Skolefrø er et forløb, der arbejdes med det sidste år i børnehaven forud for skolestart. Forløbet er målrettet de ældste børn, der forventes af have skolestart næstkommende skoleår og foregår i mindre grupper med faste, tilknyttede pædagoger. Der er en fokuseret indsats på at skabe tryghed og sikre en god overgang fra børnehave til skole gennem tydelig struktur, gentagelse og tæt samarbejde omkring børnene.

Skolefrø-indsatsen tilrettelægges af fast personale fra børnehaven, dette for at sikre genkendelighed, kontinuitet og tryghed for børnene. Gennem målrettede aktiviteter arbejdes der systematisk med overgangen og det kommende miljøskifte fra børnehave til skole. Indsatsen giver samtidig mulighed for at gennemføre rammesatte aktiviteter i stabile børnegrupper, så børnene opbygger relationer og fællesskab med de børn, de senere skal gå i klasse med. Det strategiske fokus er at styrke børnenes sociale, følelsesmæssige og læringsmæssige forudsætninger for en tryk og sammenhængende skolestart.

Indsatsen lever op til de gældende lovmæssige krav for arbejdet med overgangen fra dagtilbud til skole og understøtter en sammenhængende og koordineret indsats. Der etableres en tydelig bro til skolens personale gennem dialog og samarbejde, så viden om børnene og indsatsen kan overleveres kvalificeret. Børnehaven stiller desuden relevante lokaler til rådighed for fælles aktiviteter, hvilket bidrager til at skabe kontinuitet, genkendelighed og fælles ejerskab for børnene.

Vi samarbejder med alle skoler i Horsens Kommune.

Det er et gensidigt samarbejde hvor både skolerne er opsøgende og bidragende til en god sammenhæng for det enkelte barn. Der bliver afholdt overleveringsmøder ved behov og efter aftale med forældre.

Samarbejdet med Sønderbro Skole er dynamisk da vi er på samme matrikel.

Børnene kender hinanden på tværs af Børneuniverset og skole da de ofte har søskende begge steder. Ligeledes kender pædagoger og lærer hinanden hvilket gør samarbejdet tættere.

I samarbejdet med Sønderbro Skole sættes der hvert år nye fokusområder i efteråret for de kommende børnehaveklassebørn.

Sprog er altid et fokusområde, da vi ved fra forskningen at sproget har stor betydning for barnets evne for at kunne indgå i fællesskaber og lære nyt.

Fokusområderne kan variere fra år til år og kan f.eks. bestå af følgende:

- Relationer og venskaber
- Selvhjulpenhed
- Selvregulering
- Robusthed

Evaluering

Der afholdes løbende evalueringsmøder og status ift. arbejdet med de kommende skolebørn – møderne er tværfaglige mellem dagtilbuddets pædagogiske personale, skolens pædagogiske personale og lærere, samt ledelse fra dagtilbud såvel som skole.

Ca. 4 måneder efter skolestart afholdes et møde mhp. at evaluere og evt. justeres de kommende fokusområder j.fr. behov.

Børnesyn og sprogstrategi i Dagtilbud Søndermark

I dagtilbud Søndermark er børnesynet det fundament som vi har udarbejdet i fællesskab og som vi benytter som et grundlag for vores daglige samspil med børnene.

Vi ser det hele barn og har fokus på nærværet i de gode mødeøjeblikke.

Barnet skal have mulighed for at deltage i meningsfulde og ligeværdige relationer i børnefællesskabet.

Vi værdsætter barnets sproglige erfaringer, og sætter dem i spil gennem legen i hverdagen.

Det pædagogiske personale er ansvarlige for samarbejdet i relationen til familien og at skabe anerkendende læringsmiljøer for alle.

Dannelse og børneperspektiv - Leg, læring og børnefællesskaber

Dannelse

Børnene skal opleve, at de har indflydelse på udformningen af dagligdagen og aktiviteter uanset køn, alder og kultur. Barnet skal inviteres ind til at være aktiv deltagende, så det selv er med til at skabe sin læring og konkret deltagelse i demokratiske sammenhæng, som personalet er ansvarlige for at skabe. Børnene skal opleve indholdet i den daglige pædagogiske praksis som meningsfuldt, da dette fremmer deres læring.

Gennem dannelse får barnet mulighederne for at finde vejen til, hvem det er, og på den måde at blive et menneske der kan tage vare på sig selv og yde til fællesskabet.

Den personlige dannelse indebærer udvikling af selvstændighed, selvforståelse, medbestemmelse, samt social dannelse som er udvikling af empati og respekt for de relationer, vi indgår i.

Børnefællesskaber

Vi har ansvaret for, at alle børn er en del af et børnefællesskab. Børnefællesskaberne er både børnenes selvvalgte fællesskaber, hvor mindre børnegrupper finder sammen og de voksenunderstøttede fællesskaber. I løbet af dagen er børnene inddelt i små grupper, for at sikre trivsel og læring hos alle. Vi igangsætter aktiviteter med udgangspunkt i børnenes interesser eller for at hjælpe et barn ind i fællesskabet.

Barnets perspektiv inddrages og barnet oplever at det har en reel medindflydelse.

Leg

Legen er central for børnene - at lege er at lære!

Den foregår på deres egne betingelser og efter egne initiativer.

Gennem legen tilegner børnene sig sociale kompetencer, hvilket er en forudsætning for at kunne indgå i fællesskaber med andre børn - barnet lærer at samarbejde.

Børnene udvikler robusthed, kreativitet, nysgerrighed derfor skal legen prioriteres, som noget af det vigtigste i børnenes hverdag.

Det betyder at vi pædagogisk har en legende tilgang til læring. Vi støtter børnene i at opbygge legekompetencer ved at igangsætte legende aktiviteter.

Læring

Det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv og børnegruppens sammensætning i både leg, de daglige rutiner og planlagte forløb.

Vi ser hverdagsrutiner som et aktivt læringsrum. Vi er bevidste om, hvad vi gerne vil have, at børnene skal opleve og lære igennem rutinerne – det er meningsfuld læring for barnet.

I hverdagen skaber vi miljøer, som giver børnene læringsrum, rammer og aktiviteter, hvor de kan fordybe sig i leg og læring, samt udvikle deres kompetencer.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

I Dagtilbud Søndermark er vi løbende i proces med at videreudvikle de fysiske rammer, så vi kan tilbyde børnene de bedste muligheder for leg, læring og udvikling.

Fysiske rum betragtes som en ressource i det pædagogiske arbejde med at skabe gode læringsmiljøer ud fra de pædagogiske mål og intentioner.

Lige nu er vi optaget af at skabe et æstetisk læringsmiljø og en indretning, der inspirerer og opfordrer til forskellige lege, med de materialer og legetøj, der skal til for at få en god leg i gang, igennem følgende tiltag:

- Skabe så mange rum som muligt til at have børn i mindre grupper. Dette bl.a. ved at indrette vores gangarealer til rum med mulighed for forskellige aktiviteter og lege
- Skabe kroge til fordybelse og stille stunder
- Skabe steder til fysiske og kunstneriske udfoldelser
- Udvikling af legepladsen og udearealet som pædagogisk læringsmiljø.
- Sikre rum for både vilde og rolige lege

Inddragelse af lokalsamfundet og nærmiljøet

Vi samarbejder med Sønderbro Skole om de lokaler der er til rådighed på matriklen og bruger fast gymnastiksalen og festsalen når der afholdes større arrangementer.

I nærområdet bruger vi Bygholm Park og lokale legepladser som en naturlig ressource til både fordybelse og leg.

Horsens Kommunes Naturbusser sættes i spil hen over året, når det tilbydes.

Vi har et godt samarbejde med Bo Trivsel, som er et tilbud for borgerne fra boligforeningerne i området, hvor igennem vi har forskellige læse- og sprogprojekter, som bl.a. består af lokale ildsjæle der er tilknyttet enkelte grupper. De kommer og læser historier for vores børn.

BoTrivsel er ligeledes en stor aktør i arbejdet med Skolefrø, hvor der planlægges et forløb op til skolestart, med det formål at sikre en god overgang mellem børnehaven og skole. For alle forældre og børn er der mulighed for at danne bro mellem det personale der tager imod børnene i skolen og det pædagogiske personale som står for overleveringen.

Der tages relevante emner op, som knytter sig til skolestart. Der tilbydes fælles madlavning, spisning og et trygt fællesskab.

Forskning TRoLD – Trivsel og legedeltagelse i dagtilbud

Igennem de seneste to år har 4 grupper af børn fra børnehaven deltaget i forskningsprojektet TRoLD, som tager afsæt i anden forskning der peger på at der er sammenhæng mellem trivsel og leg, venskaber og deltagelse.

Projekterens formål er at udvikle praksisnær viden om arbejdet med børns trivsel i dagtilbud. Dette foregår gennem leg og dennes betydning for børns deltagelse og relationer.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

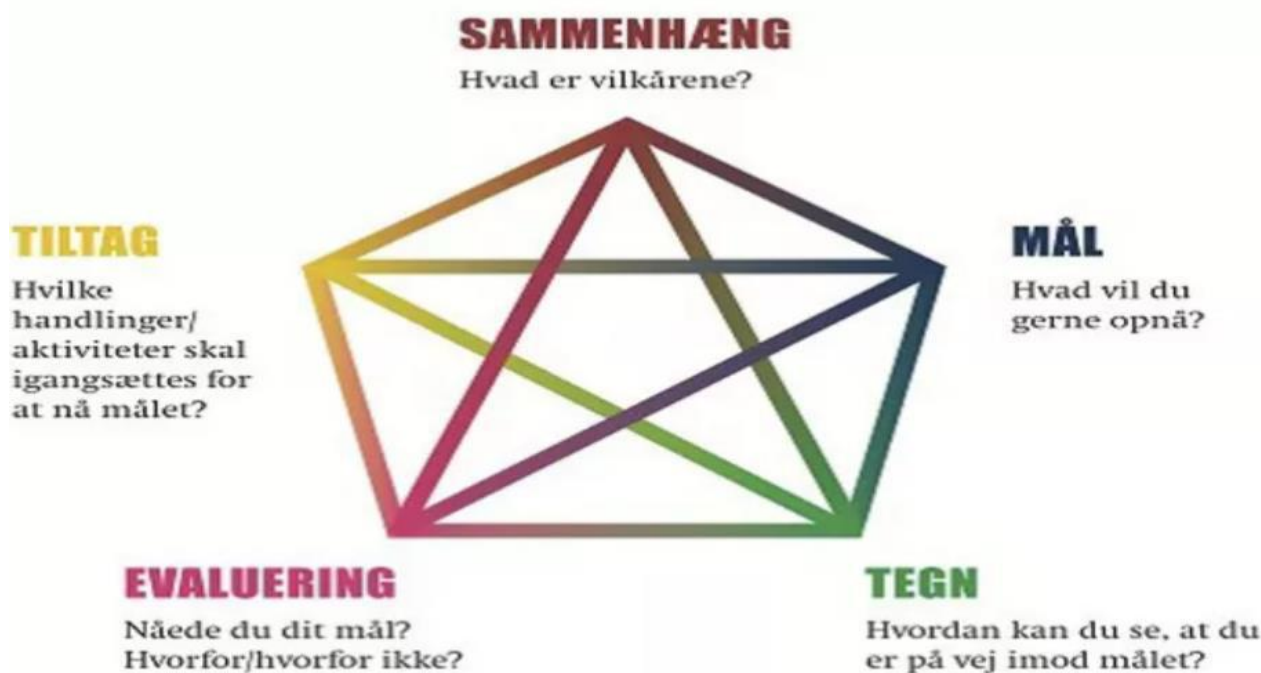
Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold. Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Den pædagogiske lærerplan i Dagtilbud Søndermark

Vi har valgt at arbejde med SMTTE-modellen som et fælles pædagogisk værktøj på tværs i organisationen. Den skal sikre et fælles sprog på tværs af huse og teams, og dermed understøtte den pædagogiske udvikling.

SMTTE-modellen er dynamisk model der både fastholder og styrker det der virker i praksis samtidigt med at den sætter fokus på nye tiltag og udvikling af pædagogisk praksis.

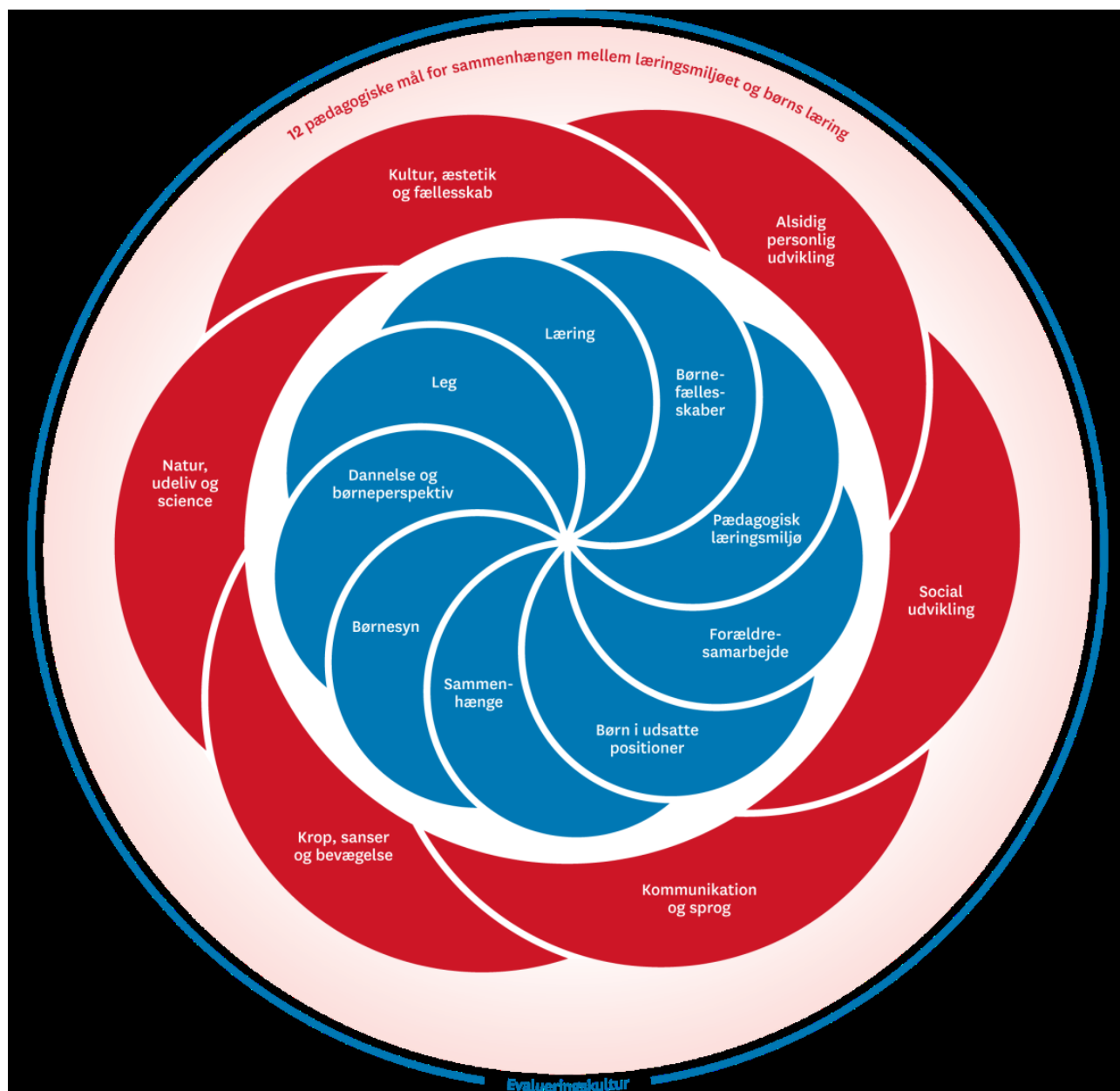

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Praksiseksempler fra dagtilbuddet

Relationer

Børnene deles op i grupper og der laves bordplan med fokus på den enkelte i fællesskabet og indbyrdes relationer – hvem er gode sammen.

Vi har fokus på at sammensætte børn i grupper ud fra hvad de kan tilbyde hinanden og hvad de kan sammen.

Hverdagsrutiner

Vi tager udgangspunkt i at lade børnene gøre det, som de viser de kan ift. selvhjulpenhed. Vi styrker børnenes selvværd ved at gøre dem betydningsfulde i samspillet med andre og opfordrer dem til at hjælpe andre.

Vi øver os hver dag i at vente på tur, hvad der sker i hvert enkelt barn og hvad de kan se og opleve, sker hos de andre – vi italesætter følelser.

Vi har en daglig oversigt over dagens forløb, den er visualiseret og der sættes særlig fokus på at der såvel rammesatte som valgfrie aktiviteter. Her er der særligt fokus at stille alderssvarende krav og være vedholdende i dette.

Fællesskaber

Der tilbydes i forskellige sammenhænge mulighed for at være en del af et fællesskab. Det sikres både igennem planlagte aktiviteter af længere varighed og det der opstår spontant.

Fysisk læringsmiljø

Vi udstiller børnenes kreative produkter, billeder af ture og oplevelser for at skabe et fælles tredje omkring det de selv har været en del af.

Det tages udgangspunkt i det børnene har produceret og oplevet sammen med andre.

Stuens indretning er dynamisk og tager udgangspunkt i børnenes aktuelle behov.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Praksiseksempler fra dagtilbuddet

Relationer

Vi guider ved at være foran, ved siden af og bag ved. Ud fra vores kendskab til det enkelte barns sociale færdigheder støtter vi dem i at danne eller udvikle på eksisterende relationer.

Hverdagsrutiner

Vi arbejder med differentierede grupper, hvor vi har særligt fokus på at sikre at børnene oplever socialt samspil af forskellige karakter. Børnene er sammensat i forskellige grupper i forskellige situationer så de oplever at få forskelligt udbytte af det sociale samspil.

Fællesskaber

Der er generel fokus på at børnene hjælper hinanden, f.eks. i garderoben, spisning og toiletsituationer – på den måde understøttes den sociale udvikling, relationer og samhørighed i fællesskabet.

Fysisk læringsmiljø

Vi har fokus på de relationer vi ser mellem børnene i de forskellige miljøer og vi er opmærksomme på de forskellige læringsmiljøers betydning for børnenes sociale relationer. Vi introducerer legetøj som vi oplever skaber konflikter, som en pædagogisk aktivitet, hvor vi har fokus på at guide børnene i samspillet og skabe muligheder for at børnene kan arbejde sig videre fra en konflikt, få en forståelse for andres og egne synspunkter.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Praksiseksempler fra dagtilbuddet

Relationer

Vi starter dagen med samling hvor vi skærper fokus på børnenes anerkendelse af hinandens tilstedeværelse. Vi siger børnenes navne højt, bl.a. igennem navnesange og at børnene hilser på hinanden. Vi tydeliggør det enkelte barns tilstedeværelse over for de andre – f.eks. ved at tale om hvem der er her i dag og hvem skal barnet noget med i dag.

Hverdagsrutiner

I alle rutiner har vi fokus på visuel understøttelse i det førsproglige – her anvendes tegn til tale, babytegn, piktogrammer, konkrete og samtalekort.

Vi sprogliggør aktiviteter og situationer så børnene oplever sammenhænge mellem aktiviteter og det vi taler om.

F.eks. når vi skal på tur, har vi fokus på at tale om bl.a. vejret, hvor vi skal hen og hvilket tøj vi skal have på.

Ligeledes taler vi i spisesituationer og hvad vi spiser, konsistens, farver, de redskaber vi gør brug af, m.m.

Fællesskaber

Børnene indgår i samspil i grupper hvor de har mulighed for at tilføre hinanden sproglig berigelse. Vi skaber betingelserne for at de kan gøre sig erfaringer med at anvende sproget, f.eks. i sanglege hvor de er gensidigt afhængige af kommunikation med hinanden for at aktiviteten skal lykkes. I turtagningslege, f.eks. vildkatten, vendespil m.m. får børnene også muligheden for at være med i et differentieret fællesskab, hvor forskellige sproglige stadier er anvendelige og børnene oplever respons på deres sporlige udforskning.

Fysisk læringsmiljø

Det fysiske læringsmiljø giver med sin diversitet mulighed for at børnene kan øve sproget i forskellige kontekster, hvor de kan sætte ord på både det de gør og de fysiske genstande.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Praksiseksempler fra dagtilbuddet

Relationer

Vi har musik og dans, hvor børnene holder i hånden, danser rundt i rundkreds hvor de mærker hinandens kroppe og tempo, samt at vi laver afslapning til slut, herunder massage, hvor de også mærker hinanden og regulerer i samspil med hinanden. Udendørs samles vi f.eks. ved gyngerne, hvor børnene oplever at sidde tæt, f.eks. med benene i bunker på midten og hvor de mærker hinanden, lærer at tage hensyn og opdager hinanden.

Hverdagsrutiner

I hverdagen øver børnene i at spise selv også når de er meget små. Der er fokus på at sanse maden og mærke maden om den er kold eller varm, hvilken konsistens den har, m.m. Børnene mærker tyngde og temperatur når de hjælper med at hælde vand op fra kander til glas, de er ligeledes inddraget i borddækning. Børnene går selv til og fra bordet i spisesituationer, hvor de øver finmotorik i at skrabe tallerken af og stille de på bordet. De er selvhjulpne i garderobesituationer, til at tage tøj af og på samt at børnene selv trækker bukser ned ifm. skiftesituationer.

Fællesskaber

Den vokseninitierede leg bærer præg af at børnene skal skabe noget sammen ved brugen af deres krop. Legene bærer præg af bl.a. dans, motorikbaner, konstruktionslege, væddeløbsbane med cykler og scootere. Der laves også stillesiddende aktiviteter med bl.a. modellervoks, kinæstetisk sand, klippe kogt pasta m.m. På den måde styrkes fællesskaberne med udgangspunkt i kroppen.

Fysisk læringsmiljø

Det fysiske læringsmiljø bruges til at understøtte de forskelligartede aktiviteter hvor børnene kan udforske forskellige måder at bruge kroppen på, f.eks. laver vi tog af taburetter og højstole, hvor de kravler op og ned, rammesat løbeleg på gangene, indendørs sandkasse, huler under bordet, vejrfænomener, f.eks. sne, frost og regn.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Praksiseksempler fra dagtilbuddet

Relationer

Børnene får fælles oplevelser ude i naturen, hvor de i rammesatte aktiviteter som f.eks. bål hvor de ser mad blive tilberedt og oplever at maden skifter farve, konsistens m.m.

I overgangen fra vuggestue til børnehave giver det muligheder for at de større børn kan være guidende samt introducere til rutiner, legerelationer m.m.

På ture i skoven og nærområdet, finder vi efter regnvejr regnorme og viser dem til børnene og hinanden. Her har vi fokus på det fælles tredje og gå bag ved børnene, når vi ser der, opstår relationer på tværs.

Vi oplever generelt at børnene danner relationer på tværs, i naturen, hvor der ikke er fast ramme.

Hverdagsrutiner

I samlingen taler vi om det aktuelle vejr, vi italesætter om det er koldt eller varm, skinner solen eller regner det?

I garderoben og på stuerne er der visuel understøttelse, så børnene oplever sammenhæng mellem vejret og den rette påklædning.

Fællesskaber

Vi bruger naturen som et udgangspunkt for at skabe deltagelsesmuligheder for alle – på alle udviklingsniveauer.

børnenes færdigheder bliver bragt i spil i aktiviteten. F.eks. har flere børn været i den samme aktivitet, men bidraget med det var meningsgivende ud fra deres udvikling.

Vi har lavet eksperimenter med vulkaner, hvor de ældste har bidraget til at hælde massen i vulkanen, mens de yngste har rørt vandfarve i.

Fysisk læringsmiljø

Udover de forskellige legepladser som er tilknyttet dagtilbuddet, benytter vi naturen i nærområdet og forskellige legepladser i nærmiljøet, som giver mulighed for at børnene udforsker forskellige måder at sætte naturen i spil i deres leg.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Praksiseksempler fra dagtilbuddet

Relationer

Børnene er inddelt i grupper ift. deres udviklingsniveau og får mulighed for at indgå i specifikke aktiviteter som har udgangspunkt i en kulturel eller historisk begivenhed. I det skabes der relationer med afsæt i et fælles tredje.

Hverdagsrutiner

Hverdagsrutinerne ændrer karakter op til særlige begivenheder, f.eks. ved at samlingen har et omdrejningspunkt omkring sange der er knyttet dertil, historier og den måde dagen organiseres på.

Fællesskaber

Alle kommende skolebørn har igennem oktober og november øvet Lucia, de mødes i store grupper og synger samt går den rute som skal være en del af fremvisningen. Forældrene inviteres ind til at se Luciaoptoget i løbet af eftermiddagen. Luciaoptoget forlænges til et arrangement hvor både børn og forældre kan opleve et fællesskab omkring deres børn.

Fysisk læringsmiljø

Det fysiske læringsmiljø ændrer sig løbende, sammen med fejring af højtider. Børnene er en aktiv del af at udsmykke stuer og gange op til fejringen af specifikke mærkedage eller lignende. I udarbejdelsen af dette får børnene en indsigt i det historiske og kulturelle perspektiv.